

Nan Rosens – 30/12/06, 00:00

‘Een schrikbeeld.’ Maar baardgroei en snorren komen veel voor bij vrouwen. De huidtherapeut of dermatoloog kan uitkomst bieden met lamp of laser....

‘Als ik een belangrijke presentatie heb, moet ik altijd plannen: vrijdagavond uitgebreide epileersessie, het weekend ondergronds, maandag representabel’, zucht Benedette. ‘Gewoon irritant die haren.’

‘Het is meer dan irritant’, vindt Birgit. ‘Je bent er eigenlijk nooit los van. Ik zie ook altijd overal andere vrouwen die een baard of snor hebben. En je denkt ook dat iedereen het bij jou ziet.’

De twee zussen – die om privacy-redenen niet met hun achternaam in de krant willen – zijn erfelijk belast. Birgit (47): ‘Ons moeder zat tijdens het scrabbelen met een spiegel en een pincet gewoon haar kin te plukken. Veel van onze tantes prikten. In de puberteit zaten we gezellig met vijf zusjes op een rijtje in de tuin met de benen in de hars.’

Gedeelde smart is halve smart, en dat niet alleen, met humor werd bij hen thuis het leed verzacht. ‘Overal waar het niet moest/ Groeiden dikke haren woest!’, citeert Benedette (45) uit een Sinterklaasgedicht, van dit jaar nog. Voor hen persoonlijk is het nooit een bron van onzekerheid geworden, maar ze baalden er wel van. Vooral van de baard- en snorharen.

Harsen, elektrisch epileren, het leverde hen vooral gezwollen gezichten en hevige uitslag op. De zusjes legden zich al neer bij levenslang epileren. Elke week een oogst van zo’n zestig haren, dik, zwart en lang – dat betekent ’s ochtends het gezicht checken en nooit zonder pincet de deur uit.

‘Overbehaving is net zo’n taboe als vroeger de geslachtsziektes’, zegt dermatoloog dr. Edith de Boer, die in haar Amsterdamse kliniek al bijna tien jaar mensen met overbehaving behandelt. ‘Er zijn vrouwen waarvan de man niet weet dat ze bij mij behandeld worden, die het altijd verborgen hebben gehouden. Ik moet dan de rekening naar een ander adres sturen.’

De schaamte zit bij veel vrouwen zo diep dat ze volgens De Boer aan de lopende band smoezen verzinnen om maar niet ontmaskerd te worden. Die gaan bijvoorbeeld nooit mee zwemmen, omdat ze in de liesstreek onder de puistjes zitten van het scheren. Het schaamhaar van een enkeling loopt soms zelfs tot de knieën door. Maar De Boer krijgt in haar praktijk ook mannen met ‘wildgroei’ in de bilnaad of haren op hun penisschacht – ‘over schaamte gesproken’.

Exacte cijfers over baardgroei en snorren bij vrouwen kent ze niet. Maar het komt veel meer voor dan je denkt, zegt de dermatoloog omringd door laserapparatuur en flitslampen. Hirsutisme heet het officieel: bovenmatige haargroei op plaatsen waar meestal alleen mannen haar hebben. Dus niet alleen in het gezicht, maar ook bijvoorbeeld op de borsten en tepels, buik en liezen.

Soms is de oorzaak hormonaal, soms aangeboren, maar meestal hebben vrouwen met hirsutisme overgevoelige haarzakjes: die reageren buitensporig op een normale hoeveelheid mannelijke hormonen. Nog niet zo lang geleden was er nog geen behandeling voor, zegt ze. Vrouwen met baarden waren aan hun lot overgeleverd.

Op een feestje hoorde Benedette bij toeval over laserontharing. Klonk veelbelovend. Meteen een folder opgevraagd – en een zussenvergadering bijeengeroepen. Birgit hapte meteen, zeker toen ze hoorde dat de zorgverzekering de behandeling vergoedt. ‘Gaan jullie maar eerst!’, boden de andere zussen gul aan.

Er volgde een jaar van dralen en vooruitschuiven. De grootste drempel was dat je vijf weken voor de behandeling niet meer mag epilieren of harsen. 'Een schrikbeeld', aldus Benedette. 'Ik moest me in die weken scheren als een man, dat was behoorlijk slikken.'

Een praktijk in Maastricht was haar voor, die maakte al sinds 1994 gebruik van lichttherapie. Toen De Boer tien jaar geleden een flitslamp kocht voor haar praktijk, nieuwsgierig gemaakt door wat ze erover hoorde op buitenlandse congressen, was ze niettemin een van de eersten in Nederland. Flitslamp en ontharingslaser werken op ongeveer dezelfde manier: met een intensieve lichtstraal kunnen redelijk pijnloos de haarzakjes van meerdere ongewenste haren tegelijk worden vernietigd. Die haren moeten permanent weg blijven.

Voor die tijd was elektrische epilatie de enige duurzame ontharingsmanier in Nederland. Bij elektrisch epilieren beschadig je het haarzakje van elke haar apart door een stroomstootje – een nogal pijnlijke en arbeidsintensieve methode dus.

De Boer wist door haar contacten bij de afdeling Endocrinologie van het VU-ziekenhuis in Amsterdam van de lijdensweg die man-naar-vrouw-transseksuelen moesten gaan bij het ontharen. 'Als je beseft dat mannen gemiddeld zo'n 500 haren per vierkante centimeter op de kin hebben, dan weet je genoeg.' Zo'n langdurige behandeling werd toen al wel vergoed door sommige zorgverzekeraars. Vrouwen kwamen nog niet in aanmerking.

Op initiatief van De Boer werkten zorgverzekeraars mee aan een onderzoek onder transseksuelen naar het effect van de nieuwe flitslamp. 'Helemaal vanuit Slochteren en Vlissingen kwamen ze naar de grote stad om onthaard te worden. Ik heb wel zo'n 200 transseksuelen behandeld.' Met de resultaten van haar onderzoek trok ze verzekeringsmaatschappijen over de streep om de kortere en uiteindelijk goedkopere flitslamp- of laserbehandeling voor transseksuelen te vergoeden.

Na flink zeuren gold hetzelfde voor vrouwen met overbeharing. Tenminste, met een verwijzing van de huisarts, een behandeling door een erkende huidtherapeut en de juiste aanvullende verzekering.

De zussen uit ons verhaal laten zich, met tussenpozen van enkele weken, behandelen door huidtherapeute Daniëlle de Jong. Het ruikt naar verbrand haar in de witte behandelkamer, alsof er een vlieg in de lamp gevlogen is. De halsspieren en mond van Benedette spannen zich elke keer als De Jong het laserpistool verplaatst op haar kin. Een rood stipje verspringt in het kleine vierkante venstertje op de huid. Zweet parelt rondom de skibril van de laserpatiënt en rode vlekken verschijnen op kin en bovenlip.

'Je doet het goed', moedigt de huidtherapeute aan. 'Ik heb hem vandaag twee joules hoger gezet.' Onder de skibril vormt de mond nu een grimas. Twee kolossale icepacks worden aangereikt als Birgit haar zus aflost.

Benedette: 'Voor de eerste behandeling kregen we te horen dat het laseren niet geheel pijnloos zou zijn, dus ik ging er destijds vrij monter naar toe.'

Birgit: 'Ik verwachtte helse pijnen.'

Benedette: 'En pijn dat het deed! Echt een rottige steekpijn, alsof ze met een heel dunne naald heel diep in je huid prikken. De tranen stonden in m'n ogen. Deze keer ging het trouwens redelijk.'

Birgit: 'Het heeft te maken met de dikte van je haren en hoe gevoelig je huid is. Het viel mij eigenlijk wel mee. En ik kreeg geen uitslag.'

Benedette: 'De dag erna had ik nog veel rode vlekken. Én een belangrijke presentatie voor een groep van twaalf mannen, nou dan wil je het liefst een boerka aan.'

Volgens huidtherapeute De Jong in Baarn is er 'een soort wildgroei in laserland'. Niet alleen zijn er de laatste jaren 'idiot veel' lasers op de markt gekomen, iedereen kan er

zomaar één aanschaffen. 'En het heeft ook een modeaspect: je mag nergens meer haar hebben, ook mannen niet. Borsthaar, okselhaar, haar op de rug, ze willen het er allemaal af.'

Steeds meer schoonheidsspecialisten werken ermee, zegt ze, maar niet altijd met het gewenste resultaat. Schoonheidsspecialisten hebben geen medische kennis zoals huidtherapeuten, en ze hebben meestal geen contact met dermatologen. Dus halen ze vaak niet het maximale effect uit het apparaat zonder de huid te beschadigen.

De Jong: 'In sommige salons en klinieken durven ze de laser niet op een hoge stand te zetten, omdat ze dan het risico lopen de huid te verbranden. Maar daardoor helpt het nauwelijks.'

De zussen zijn na drie behandelingen dik tevreden. Minstens de helft van de ongewenste haren zijn verdwenen, schatten ze in. En hun huid is al zoveel gladder dat ze voor het eerst soms vergeten 's ochtends in de spiegel de kin te checken. Ongekend. Of alle haren voorgoed zullen verdwijnen? 'Eerst zien, dan geloven', zegt Birgit. Benedette verzucht: 'De volgende keer lekker weer een paar joules hoger.'

De Persgroep Publishing. Alle rechten voorbehouden.